

TRẦN THỊ DIÊN (CHỦ BIÊN), NGUYỄN THỊ BẮC

KẾ TOÁN TÀI CHÍNH 1

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

THS. TRẦN THỊ DIÊN (CHỦ BIÊN), THS. NGUYỄN THỊ BÁC

KẾ TOÁN TÀI CHÍNH 1

(Dùng cho chuyên ngành Kế toán, hệ đào tạo đại học)

NHÀ XUẤT BẢN ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN

NĂM 2019

MÃ SỐ: $\frac{02 - 110}{ĐHTN - 2019}$

MỤC LỤC

LỜI NÓI ĐẦU	7
DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT	8
CHƯƠNG 1. TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN TÀI CHÍNH TRONG DOANH NGHIỆP	9
1.1. Vai trò, nhiệm vụ kế toán tài chính trong doanh nghiệp	9
1.1.1. Vai trò kế toán tài chính trong công tác quản lý kinh tế	9
1.1.2. Nội dung và yêu cầu của kế toán tài chính	10
1.1.3. Nhiệm vụ kế toán tài chính doanh nghiệp	11
1.2. Một số nguyên tắc kế toán tài chính	12
1.3. Tổ chức công tác kế toán tài chính trong doanh nghiệp	13
1.3.1. Tổ chức vận dụng chứng từ kế toán	13
1.3.2. Tổ chức vận dụng hệ thống tài khoản kế toán	17
1.3.3. Tổ chức hệ thống sổ kế toán, hình thức kế toán	28
1.3.4. Tổ chức bộ máy kế toán	37
1.3.5. Tổ chức công tác kiểm tra kế toán	38
1.3.6. Tổ chức lập và phân tích báo cáo tài chính	40
Câu hỏi chương 1	41
CHƯƠNG 2. KẾ TOÁN VỐN BẰNG TIỀN, ĐẦU TƯ CHỨNG KHOÁN KINH DOANH, CÁC KHOẢN PHẢI THU VÀ ỨNG TRƯỚC	42
2.1. Nhiệm vụ của kế toán vốn bằng tiền, đầu tư chứng khoán kinh doanh, các khoản phải thu và ứng trước	42
2.2. Kế toán vốn bằng tiền	43
2.2.1. Kế toán tiền mặt	43
2.2.2. Kế toán tiền gửi ngân hàng	52
2.2.3. Kế toán tiền đang chuyển	59

2.3. Kế toán chứng khoán kinh doanh và đầu tư nắm giữ đến ngày đáo hạn.....	61
2.3.1. Kế toán chứng khoán kinh doanh.....	61
2.3.2. Kế toán đầu tư nắm giữ đến ngày đáo hạn.....	65
2.4. Kế toán các khoản phải thu.....	69
2.4.1. Kế toán phải thu của khách hàng.....	69
2.4.2. Kế toán thuế giá trị gia tăng được khấu trừ.....	73
2.4.3. Kế toán phải thu nội bộ.....	77
2.4.4. Kế toán các khoản phải thu khác.....	82
2.5. Kế toán tạm ứng.....	87
Câu hỏi và bài tập chương 2.....	89
CHƯƠNG 3. KẾ TOÁN VẬT TƯ.....	98
3.1. Nhiệm vụ kế toán các loại vật tư.....	98
3.2. Phân loại vật tư.....	98
3.3. Đánh giá vật tư.....	99
3.3.1. Phân biệt kế toán hàng tồn kho theo phương pháp kê khai thường xuyên và phương pháp kiểm kê định kì.....	99
3.3.2. Nguyên tắc đánh giá vật tư.....	101
3.3.3. Phương pháp tính giá trị vật tư.....	102
3.4. Hạch toán chi tiết vật tư.....	105
3.4.1. Chứng từ kế toán.....	105
3.4.2. Sổ kế toán chi tiết.....	106
3.4.3. Các phương pháp hạch toán chi tiết.....	106
3.5. Kế toán tổng hợp vật tư theo phương pháp kê khai thường xuyên.....	109
3.5.1. Nội dung, kết cấu tài khoản sử dụng.....	109
3.5.2. Phương pháp hạch toán các nghiệp vụ chủ yếu.....	111
3.6. Kế toán tổng hợp vật tư theo phương pháp kiểm kê định kỳ.....	121
3.6.1. Quy định hạch toán:.....	121

3.6.2. Nội dung, kết cấu tài khoản sử dụng	122
3.6.3. Phương pháp hạch toán các nghiệp vụ chủ yếu	123
3.7. Kế toán một số trường hợp khác về vật tư	126
3.7.1. Kế toán vật tư thuê ngoài gia công hoặc tự chế biến	126
3.7.2. Kế toán chênh lệch vật tư khi kiểm kê	127
3.7.3. Kế toán đánh giá lại vật liệu, công cụ dụng cụ	129
3.7.4. Kế toán dự phòng giảm giá vật liệu, công cụ dụng cụ tồn kho	129
Câu hỏi và bài tập chương 3	132
CHƯƠNG 4. KẾ TOÁN TÀI SẢN CỐ ĐỊNH VÀ CÁC KHOẢN ĐẦU TƯ, GÓP VỐN	146
4.1. Nhiệm vụ kế toán tài sản cố định và các khoản đầu tư dài hạn	146
4.1.1. Tài sản cố định và các khoản đầu tư dài hạn	146
4.1.2. Yêu cầu quản lý và nhiệm vụ kế toán tài sản cố định và đầu tư dài hạn	148
4.2. Kế toán tài sản cố định	149
4.2.1. Phân loại, đánh giá tài sản cố định	149
4.2.2. Kế toán chi tiết tài sản cố định	156
4.2.3. Kế toán tổng hợp tăng tài sản cố định	157
4.2.4. Kế toán tổng hợp giảm tài sản cố định	162
4.2.5. Kế toán khấu hao tài sản cố định	168
4.2.6. Kế toán sửa chữa tài sản cố định	172
4.2.7. Kế toán đi thuê tài sản cố định	175
4.2.8. Kế toán cho thuê tài sản cố định	179
4.2.9. Kế toán nghiệp vụ kiểm kê, đánh giá lại tài sản cố định	181
4.3. Kế toán các khoản đầu tư góp vốn	184
4.3.1. Kế toán bất động sản đầu tư	184
4.3.2. Kế toán khoản đầu tư vào công ty con	189

4.3.3. Kế toán khoản đầu tư vào công ty liên doanh, liên kết	193
4.3.4. Kế toán đầu tư khác.....	197
4.4. Kế toán đầu tư xây dựng cơ bản	199
4.5. Kế toán dự phòng tổn thất tài sản.....	202
4.6. Kế toán tài sản thuế thu nhập hoãn lại.....	209
4.7. Kế toán cầm cố, thế chấp, kí quỹ, kí cược.....	210
Câu hỏi và bài tập chương 4.....	213
TÀI LIỆU THAM KHẢO	229

LỜI NÓI ĐẦU

Những năm gần đây, hệ thống kế toán Việt Nam không ngừng được hoàn thiện, phát triển phù hợp với nền kinh tế thị trường và xu thế hội nhập kinh tế quốc tế. Nhằm đáp ứng kịp thời sự chuyển biến của nền kinh tế và những thay đổi của hệ thống kế toán, tập thể giảng viên Khoa Kinh tế và Quản trị kinh doanh - Trường Đại học Tân Trào đã biên soạn cuốn sách “Kế toán tài chính 1” để phục vụ giảng viên và sinh viên tham khảo, sử dụng cho dạy và học trong chuyên ngành Kế toán, hệ đào tạo đại học. Trong quá trình biên soạn, các tác giả đã cập nhật những quy định pháp lý mới nhất về kế toán như: Thông tư 200/TT-BTC ngày 22/12/2014 của Bộ Tài chính ban hành Chế độ kế toán doanh nghiệp; Luật Kế toán số 88/2015/QH13 ngày 20/11/2015 của Quốc hội nước CHXHCN Việt Nam; Chế độ quản lý, sử dụng và trích khấu hao tài sản cố định, ban hành theo Thông tư số 45/2013/TT – BTC ngày 25/4/2013 của Bộ Tài chính; Luật Thuế Giá trị gia tăng và Quy định chi tiết thi hành luật sửa đổi, bổ sung một số điều của các luật về thuế và sửa đổi, bổ sung một số điều của các nghị định về thuế, ban hành theo nghị định số 12/2015/NĐ-CP ngày 12 tháng 02 năm 2015 của Chính phủ; Hệ thống chuẩn mực kế toán Việt Nam.

Xuất phát từ nhu cầu sử dụng tài liệu cho giảng dạy và học tập học phần Kế toán tài chính 1, nhóm tác giả biên soạn cuốn sách gồm các nội dung lý thuyết và bài tập thuộc các phần hành kế toán: kế toán vốn bằng tiền; đầu tư chứng khoán kinh doanh; các khoản phải thu và ứng trước; kế toán các loại vật tư; kế toán tài sản cố định và các khoản đầu tư, góp vốn của doanh nghiệp. Trong từng phần hành kế toán, nhóm tác giả biên soạn các quy định hạch toán; nội dung, kết cấu tài khoản sử dụng; phương pháp kế toán các nghiệp vụ kinh tế chủ yếu, đồng thời biên soạn hệ thống câu hỏi, bài tập theo từng phần hành kế toán, giúp người học vận dụng lý thuyết để giải quyết các câu hỏi, bài tập thực hành có liên quan.

Trong quá trình biên soạn không tránh khỏi các thiếu sót, tập thể tác giả rất mong nhận được các ý kiến đóng góp để cuốn sách được hoàn thiện hơn.

Chúng tôi trân trọng cảm ơn!

Các tác giả

DANH MỤC CÁC CHỮ VIẾT TẮT

Từ viết tắt	Nghĩa tiếng Việt
BĐSDT	Bất động sản đầu tư
BCTC	Báo cáo tài chính
BQLDA	Ban quản lý dự án
CCDC	Công cụ dụng cụ
DN	Doanh nghiệp
DNSX	Doanh nghiệp sản xuất
ĐG	Đơn giá
ĐVT	Đơn vị tính
GTCL	Giá trị còn lại
GTGT	Giá trị gia tăng
HĐTC	Hoạt động tài chính
HTK	Hàng tồn kho
KKĐK	Kiểm kê định kỳ
KKTX	Kê khai thường xuyên
NG	Nguyên giá
NV	Nghiệp vụ
NVL	Nguyên vật liệu
QLDN	Quản lý doanh nghiệp
SL	Số lượng
PNK	Phiếu nhập kho
PP	Phương pháp
PXK	Phiếu xuất kho
SP	Sản phẩm
SX	Sản xuất
SXKD	Sản xuất kinh doanh
TGNH	Tiền gửi ngân hàng
TK	Tài khoản
TM	Tiền mặt
TSCĐ	Tài sản cố định
VND	Đồng Việt Nam
XDCB	Xây dựng cơ bản

CHƯƠNG 1

TỔ CHỨC CÔNG TÁC KẾ TOÁN TÀI CHÍNH TRONG DOANH NGHIỆP

1.1. Vai trò, nhiệm vụ kế toán tài chính trong doanh nghiệp

1.1.1. Vai trò kế toán tài chính trong công tác quản lý kinh tế

* Luật kế toán quy định: “*Kế toán là việc thu thập, xử lý, kiểm tra, phân tích và cung cấp thông tin kinh tế, tài chính dưới hình thức giá trị, hiện vật và thời gian lao động*”(Khoản 8, điều 3, Luật Kế toán số 88/2015/QH13).

Từ khái niệm trên cho ta thấy được những nhận thức, quan niệm về kế toán ở những phạm vi, góc độ khác nhau nhưng đều gắn với việc phục vụ cho công tác quản lý, do vậy kế toán là công cụ không thể thiếu trong hệ thống công cụ quản lý kinh tế. Kế toán là khoa học thu nhận, xử lý và cung cấp toàn bộ thông tin về tài sản và sự vận động của tài sản, các hoạt động kinh tế, tài chính trong đơn vị, nhằm kiểm tra, giám sát toàn bộ hoạt động kinh tế, tài chính của đơn vị.

Tùy theo tiêu thức phân loại mà kế toán được chia thành các loại khác nhau. Để hiểu hơn về kế toán tài chính, chúng ta phân biệt kế toán tài chính và kế toán quản trị:

- *Kế toán tài chính* là việc thu thập, xử lý, kiểm tra, phân tích và cung cấp thông tin kinh tế, tài chính bằng báo cáo tài chính cho đối tượng có nhu cầu sử dụng thông tin của đơn vị kế toán.

- *Kế toán quản trị* là việc thu thập, xử lý, phân tích và cung cấp thông tin kinh tế, tài chính theo yêu cầu quản trị và quyết định kinh tế, tài chính trong nội bộ đơn vị kế toán.

Sản phẩm cuối cùng của kế toán tài chính là hệ thống báo cáo tài chính, trong đó chứa đựng những thông tin cần thiết để những người sử dụng thông tin đưa ra được các quyết định phù hợp liên quan đến hoạt động của doanh nghiệp.